

Платіжний баланс у листопаді 2024 року

(за попередніми даними^{1,2}, за методологією шостого видання

Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції)

Дефіцит поточного рахунку платіжного балансу становив 0.8 млрд дол. США (у листопаді 2023 року – 1.6 млрд дол. США). Звуження дефіциту поточного рахунку пов'язане зі значними обсягами надходження грантової допомоги від міжнародних партнерів. Натомість розширився дефіцит торгівлі товарами, оскільки імпорт товарів відновлювався вищими обсягами, ніж їх експорт. Також скоротився профіцит первинних доходів за рахунок скорочення надходжень від оплати праці. Без урахування реінвестованих доходів і грантів від міжнародних партнерів дефіцит поточного рахунку становив 2.2 млрд дол. США (у листопаді 2023 року – 1.4 млрд дол. США).

За 11 місяців 2024 року дефіцит поточного рахунку становив 13.9 млрд дол. США (за одинадцять місяців 2023 року – 8.7 млрд дол. США). Без урахування реінвестованих доходів і грантів від міжнародних партнерів дефіцит становив 19.4 млрд дол. США (за одинадцять місяців 2023 року – 16.1 млрд дол. США).

Експорт товарів³ збільшився на 18.4% (у жовтні 2024 року – на 37.4%), **а їх імпорт зріс на 16.0%** (у жовтні 2024 року – на 11.9%). Порівняно з попереднім місяцем експорт та імпорт скоротилися на 5.5% та 3.7% відповідно.

Обсяги експорту товарів становили 3.4 млрд дол. США. Зростання на дві третини було забезпечене експортом **продовольчих товарів (на 18.3%, знизився порівняно із жовтнем на 4.8%)** за рахунок майже всіх компонентів, насамперед експорту зернових культур (на 36.5%), олій та жирів (на 14.4%), а також насіння олійних культур (на 8.1%). Також експорт збільшився за такими товарними групами:

продукцією металургії	– на 21.5% (порівняно із жовтнем -16.8%);
мінеральними продуктами	– на 22.6% (порівняно із жовтнем +10.1%);
продукцією хімічної промисловості	– на 30.2% (порівняно із жовтнем +11.8%);
деревиною та виробами з неї	– на 23.4% (порівняно із жовтнем - 8.9%);
промисловими товарами	– на 14.4% (порівняно із жовтнем - 9.5%).

Водночас експорт продукції машинобудування скоротився на 12.1% (порівняно із жовтнем знизився на 27.6%).

¹ Відповідно до Закону України від 03.03.2023 № 2115-IX “Про захист інтересів суб’єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни” частина інформації, що потрібна для складання платіжного балансу, не збирається. Оцінка платіжного балансу за листопад 2024 року здійснена на підставі наявної інформації та уточнюватиметься після отримання додаткових даних.

² Усі дані з платіжного балансу подаються без урахування тимчасово окупованих територій, у тому числі Автономної Республіки Крим та м. Севастополь.

³ Усі зміни показників у процентному відношенні зазначено порівняно з показниками відповідного періоду минулого року, якщо не зазначено інше.

У листопаді 2024 року в номінальному вимірі експорт товарів зріс майже до всіх регіонів світу, насамперед до країн Азії (на 271 млн дол. США, або на 42.2%, частка збільшилася з 22.2% до 26.7%) та ЄС (на 108 млн дол. США, або 5.9%, частка скоротилася з 63.0% до 56.3%). Також зріс експорт товарів до країн Америк (на 65 млн дол. США, або у 2.1 раза, частка зросла з 2.1% до 3.6%), країн Африки (на 48 млн дол. США, або на 29.3%, частка зросла з 5.6% до 6.2%) та СНД (на 35 млн дол. США, або 26.1%, частка зросла з 4.6% до 4.9%).

Обсяги імпорту товарів становили 6.0 млрд дол. США. Енергетичний імпорт знизився на 18.1% (до жовтня скоротився на 8.0%), насамперед через скорочення імпорту нафтопродуктів (на 20.4%); водночас імпорт електроенергії зріс у 4.7 раза. З іншого боку неенергетичний імпорт збільшився на 22.7% (до жовтня скоротився на 3.1%) за рахунок імпорту:

продукції машинобудування	– на 26.6% (порівняно із жовтнем -2.6%);
продукції хімічної промисловості	– на 18.0% (порівняно із жовтнем -2.0%);
продовольчих товарів	– на 23.0% (порівняно із жовтнем +1.1%);
промислових товарів	– на 18.8% (порівняно із жовтнем -17.4%);
деревини та виробів із неї	– на 27.0% (порівняно із жовтнем -8.4%).

Водночас імпорт чорних та кольорових металів був на рівні минулого року (порівняно із жовтнем знизився на 16.4%).

У листопаді 2024 року в номінальному вимірі найбільше зріс імпорт товарів із країн Азії (на 541 млн дол. США, або на 31.4%, частка зросла з 33.5% до 38.0%) та ЄС (на 354 млн дол. США, або на 14.3%, частка скоротилася з 48.3% до 47.6%). Також збільшився імпорт товарів із країн Африки (на 23 млн дол. США, або у 1.5 раза, частка зросла з 0.8% до 1.1%) та Америк (на 20 млн дол. США, або 6.5%, частка скоротилася з 6.0% до 5.5%). Натомість скоротився імпорт товарів із країн СНД (на 38 млн дол. США, або вдвічі, частка скоротилася з 1.5% до 0.6%).

Дефіцит торгівлі послугами зберігся на рівні минулого року (0.5 млрд дол. США): експорт послуг скоротився на 4.0%, а їх імпорт – на 6.6%. Зменшення експорту транспортних послуг на 10.4% (за рахунок залізничного транспорту) та комп'ютерних послуг (на 7.8%) було лише частково компенсоване збільшенням витрат осіб, які подорожують Україною (на 27.0%) та експортом будівельних послуг (у 4.7 раза). Скорочення імпорту відбувалося за рахунок витрат⁴ осіб, які подорожують, і короткострокових мігрантів (на 13.2% до 1.1 млрд дол. США) та державних послуг (на 47.4%). Натомість зростав імпорт інших ділових послуг (у 2.3 раза, за рахунок рекламних та технічних послуг), плати за використання інтелектуальної власності (на 25.7%), транспортних послуг (на 2.7%, за рахунок морського та повітряного транспорту) та комп'ютерних послуг (на 9.2%).

У листопаді профіцит рахунку первинних доходів скоротився до 32 млн дол.

⁴Оцінка витрат українців за кордоном ґрунтується на даних про розрахунки за платіжними картками за кордоном, даних ООН та Державної прикордонної служби України про кількість осіб, які виїхали за кордон через війну.

США (у листопаді 2023 року – 278 млн дол. США): скорочення надходжень за статтею “оплата праці” (на 20.8%) супроводжувалося збільшенням виплат за доходами від інвестицій (на 5.9%⁵).

Профіцит балансу вторинних доходів розширився до 2.1 млрд дол. США з 1.0 млрд дол. США у листопаді 2023 року у зв'язку з отриманням грантової допомоги⁶ від міжнародних партнерів – 1.4 млрд дол. США (відсутня у листопаді 2023 року).

Обсяги приватних грошових переказів зменшилися на 18.0% та становили **0.8 млрд дол. США**⁷. Заробітна плата, яку українці отримують із-за кордону, скоротилася на 22.2%, у свою чергу інші приватні перекази, що надійшли через офіційні канали, скоротилися на 17.1%. Загалом офіційними каналами надіслано на 19.5% переказів менше, ніж у листопаді минулого року, зі свого боку потік через неформальні канали зменшився на 16.0% порівняно з листопадом минулого року.

Усього за січень–листопад 2024 року обсяги грошових переказів зменшилися на 15.0%: чиста оплата праці скоротилася на 27.5%, водночас приватні трансферти зросли на 9.7%.

Чисте запозичення від зовнішнього світу (сумарне сальдо поточного рахунку та рахунку операцій з капіталом) **становило 0.8 млрд дол. США** (у листопаді 2023 року – 1.5 млрд дол. США).

За 11 місяців 2024 року чисте запозичення від зовнішнього світу становило 13.7 млрд дол. США, за відповідний період минулого року – 8.6 млрд дол. США.

Чистий приплив за фінансовим рахунком становив 4.3 млрд дол. США (у листопаді минулого року 1.2 млрд дол. США), що зумовлювалося припливом до державного сектору лише часткового нівельованого відпливом із приватного сектору.

За 11 місяців 2024 року чистий приплив коштів за фінансовим рахунком становив 10.6 млрд дол. США, за 11 місяців минулого року – 16.9 млрд дол. США.

Чистий приплив за операціями державного сектору становив 5.1 млрд дол. США (у листопаді 2023 року приплив становив 1.9 млрд дол. США) і зумовлювався чистими надходженнями за кредитами від міжнародних партнерів на відповідну суму.

Чистий приплив прямих іноземних інвестицій оцінено в 156 млн дол. США (у листопаді 2023 року – 138 млн дол. США), у тому числі:

чистий приплив акціонерного капіталу (крім реінвестування доходів) – 160 млн

⁵ До платіжного балансу за жовтень-листопад 2024 року включені обсяги реінвестованих доходів тільки банківського сектору.

⁶ Гранти, отримані в листопаді 2024 року, спрямовані на фінансування найактуальніших видатків держави, зокрема в соціальній та гуманітарній сферах, у тому числі на заробітну плату вчителям, працівникам служб швидкого реагування (ДСНС), працівникам державних органів; а також на виплати допомоги внутрішньо переміщеним особам, малозабезпеченим сім'ям та особам з інвалідністю.

⁷ Загальні обсяги переказів уточнюватимуться на підставі даних дзеркальної статистики окремих країн, що надходять пізніше оприлюднення даних платіжного балансу.

дол. США (у листопаді минулого року – 46 млн дол. США);

чисте залучення за борговими інструментами – 23 млн дол. США, у тому числі чисте залучення за кредитами сестринських підприємств – 138 млн дол. США (у листопаді 2023 року чисте погашення за борговими інструментами становило 34 млн дол. США, у тому числі чисте погашення за кредитами сестринських підприємств – 33 млн дол. США).

Вилучення реінвестованих доходів⁸ банківського сектору становило 26 млн дол. США (у листопаді 2023 року реінвестування доходів становило 82 млн дол. США банківського сектору та 43 млн дол. США реального сектору).

За 11 місяців 2024 року чистий приплив прямих іноземних інвестицій оцінено в 3.6 млрд дол. США (у тому числі реінвестування доходів⁷ – 2.5 млрд дол. США). За січень–листопад 2023 року чистий приплив становив 4.5 млрд дол. США (у тому числі реінвестування доходів – 3.7 млрд дол. США). Чистий приплив акціонерного капіталу (крім реінвестування доходів) становив 857 млн дол. США (за одинадцять місяців 2023 року – 564 млн дол. США). Чисті залучення за борговими інструментами становили 579 млн дол. США (за січень–листопад 2023 року – 404 млн дол. США).

Зовнішня позиція банківського сектору за портфельними та іншими інвестиціями практично не змінилася: збільшення зовнішньої позиції за статтею “валюта і депозити” (на 0.1 млрд дол. США) було компенсоване чистим продажем банками цінних паперів нерезидентів (на 0.1 млрд дол. США).

Чисте збільшення зовнішньої позиції реального сектору (без урахування прямих іноземних інвестицій) становило 0.7 млрд дол. США: збільшення обсягів готівкової валюти поза банками на 1.6 млрд дол. США (у листопаді 2023 року – 1.0 млрд дол. США) було частково компенсоване чистим зменшенням заборгованості за торговим кредитами (на 0.7 млрд дол. США).

За січень–листопад 2024 року зростання обсягів готівкової валюти поза банками оцінено в 14.9 млрд дол. США, за відповідний період 2023 року – у 10.2 млрд дол. США.

Чистий відплив із приватного сектору (разом із помилками та упущеннями) становив 0.8 млрд дол. США (у листопаді 2023 року 0.7 млрд дол. США).

Платіжний баланс у листопаді зведено з профіцитом у 3.5 млрд дол. США (у листопаді 2023 року дефіцит становив 0.4 млрд дол. США).

Станом на 01 грудня 2024 року обсяг міжнародних резервів становив 39.9 млрд дол. США, що забезпечує фінансування імпорту майбутнього періоду протягом 5.0 місяця.

⁸ До платіжного балансу за жовтень–листопад 2024 року включені обсяги реінвестування доходів тільки банківського сектору.